

Idéskiss – insatser sociala investeringsfonden

Praktisk information

Idéskissen är första steget i ansökningsprocessen för sociala investeringar. Skissen ska på en övergripande nivå och kortfattat beskriva de grundläggande idéerna för de insatser som ska finansieras.

Skisser som uppfyller kriterierna går vidare till ansökan, vilket är det andra steget i processen. I ansökan ska idéskissen kompletteras enligt formuläret samt utifrån återkoppling från stadsledningskontoret. Godkända ansökningar kommer att beviljas medel.

Följande kriterier används för att bedöma idéskisser:

- Att målgruppen är definierad i omfattning och storlek samt är avgränsad
- Att det finns en tydlig koppling mellan insats, förväntade sociala effekter och ekonomiska förtjänster
- Att projekten präglas av nytänkande och innovation
- Att det finns möjlighet till uppföljning av resultat och utvärdering av effekter

Utöver ovanstående kriterier är följande avgränsningar viktiga att beakta:

- Medel för sociala investeringar kan endast sökas av stadens nämnder.
- Medel för sociala investeringar ska inte gå till renodlade förstudier eller projekt som endast syftar till att utveckla nya arbetssätt utan genomförande.
- Notera att medel för sociala investeringar inte ersätter underskott i befintlig budget för att på så vis finansiera ordinarie verksamhet. Sökande ombeds därför om noggrannhet vad gäller ämnet ”Utveckling av arbetssätt”. Det måste vidare klargöras att insatsen inte riskerar att bli dubbelt finansierad via ansökan om andra medel. Vid samverkan mellan flera förvaltningar är det viktigt att

samordna arbetet så att inte dubbla ansökningar inkommer.
Samverkande förvaltningschef ska skriva under idéskissen.

Se information om tidsplan för kommande/pågående
ansökningsomgångar på intranätet.

Idéskisser och ansökningar ska skickas till:

socialainvesteringsfonden@stockholm.se

Praktisk beskrivning

Namn på den planerade insatsen

Eftervård med hög tillgänglighet för unga i riskzon för kriminalitet

Datum

*Ange de antal år som insatserna förväntas pågå (ange både antal
år och mellan vilka årtal insatsen ska pågå).*

Cirka 3,5 år, augusti 2024 - december 2028

Ansökande verksamhet

*Ange namnet på den verksamhet och förvaltning som ansöker om
finansiering samt eventuell medsökande verksamhet/förvaltning.*

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning med
stadsdelsförvaltningarna Enskede-Årsta-Vantör, Järva och
Skärholmen som medsökande.

Berörd verksamhet

*Redogör för den verksamhet eller de verksamheter (förvaltning,
avdelning eller enhet) som kommer att beröras av insatsen –
verksamheter som insatserna kommer utföras inom/utföras av.*

Stadsdelsförvaltningarnas barn- och ungdomsenheter samt
öppenvårdsenheter kommer att beröras.

Ekonomi

*Redogör översiktligt för insatsens ekonomi – kostnadsposter som
t.ex. personal, lokal, mm.*

Kostnadspost, tkr	År 0 (2024)	År 1 (2025)	År 2 (2026)	År 3 (2027)	Kommentar
Personalkostnad	0	11 463	11 860	12 271	Avser 13 personal (3,25 personal/sdn för 4 sdn)
Personalkostnad	413	1 010	1 045	1 081	Projektledare, start aug 2024
Lokalkostnader	0	1 038	1 090	1 144	Hyra och städ, 74 tkr / person 2025 x 14 personer
IT och telefoni	0	504	519	535	Schablonkostnad 36 tkr / person 2025 x 14 personer
Handledning, friskvård	0	420	433	446	Schablonkostnad 30 tkr / person 2025 x 14 personer
Tolk	0	480	494	509	Schablonkostnad 120 tkr / sdf och år 2025
Utbildning, resor	0	140	144	149	Schablonkostnad 10 tkr / person 2025 x 14 personer
Summa årskostnad	413	15 055	15 586	16 135	

Följande kostnadsökningar är inkluderade:

- löneökning 3,5 %
- hyresökning 5 %
- prisökning på övriga delar 3 %

Specificerade personalkostnader, se tabell nedan:

Löneökning / år	3,5%	
Personalkostnader	Anställd	Proj.ledare
Lön 2024	48 000	55 000
Lön 2025	49 680	56 925
Lön 2026	51 419	58 917
Lön 2027	53 218	60 979
PF	46,40%	
Semesterdagstillägg	9 000	10 000
Lönekostnad 2024 aug-dec		412 600
Lönekostnad 2025	881 778	1 010 058
Lönekostnad 2026	912 325	1 045 060
Lönekostnad 2027	943 942	1 081 288

Förtydliga den totala summan per år, för var och ett av de åren insatsen ska pågå.

Kostnad år 0 (2024) = 413 tkr (aug-dec)
 Kostnad år 1 (2025) = 15 055 tkr
 Kostnad år 2 (2026) = 15 586 tkr
 Kostnad år 3 (2027) = 16 135 tkr

Ange total kostnad för insatsens samtliga år

Total summa för hela projekttiden, det vill säga tre och ett halvt år och fyra stadsdelsförvaltningar är **47 188 tkr**.

Kontaktperson

Ange namn och kontaktuppgifter till den person (projektledaren) som kommer att ansvara för dialogen med stadsledningskontoret.

Sofia Björkvall,

Tel. 08-50804517

E-post: sofia.bjorkvall@stockholm.se

Målgrupp, insats, utfall och förtjänst

Nulägesbeskrivning

Beskriv övergripande hur verksamheten/insatserna som ska utvecklas ser ut i dag.

Enskede-Årsta-Vantör, Hässelby-Vällingby, Järva och Skärholmen är fyra av Stockholms stads 11 stadsdelsförvaltningar med en sammanlagd befolkningsmängd på 309 947 invånare¹.

Inom de geografiska områdena som de fyra stadsdelsnämndsområdena täcker finns flera av polisens bedömda utsatta och särskilt utsatta områden. Dessa områden karaktäriseras av låg socioekonomisk status och att kriminella har inverkan på lokalsamhället.²

År 2022 hade aktuella stadsdelsförvaltningar 328 unga i åldern 13-17 år placerade i samhällsvård, det vill säga heldygnsplacerade ungdomar på särskilda ungdomshem, hem för vård och boende, jourhem, familjehem eller stödboende. Placering sker med stöd av socialtjänstlagen (2001:453) eller med stöd av lag (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU). I oktober 2023 kan konstateras en ökning av antalet ungdomar i samhällsvård. Årets tio första månader har 372 ungdomar varit placerade och då återstår två månader.³

Socialtjänstens uppdrag är att om möjligt arbeta för att barn och unga i samhällsvård ska kunna återförenas med sina vårdnadshavare och flytta hem igen. När det sker tar stadsdelsförvaltningarnas öppenvårdsinsatser vid. Det har under en längre tid varit prioriterat att utveckla eftervården till de barn och unga som lämnar samhällsvården och flyttar hem till sina vårdnadshavare. Flera stadsdelsförvaltningar har utvecklat modeller för det arbetet.

Farsta stadsdelsförvaltning arbetar enligt ett forskningsbaserat program för ungdomar i åldern 15-20 som befinner sig i

¹ Områdesfakta – statistik om stadens delområden 2022

² Kartgränser utsatta områden i region Stockholm, Polismyndigheten

³ Statistik hämtad från Sociala system, oktober 2023

samhällsvård som ska avslutas, **Mitt val - min väg!** Programmet har tre huvudområden: utbildning och anställning, positiva rutiner samt hjälpsökande beteende. Under en cirka åtta månader lång behandlingsperiod genomgår ungdomarna olika aktiviteter som syftar till att de ska lära sig viktiga färdigheter, till exempel problemlösningstrategier, stresshantering, nätverksbyggande och kommunikationsstrategier. Färdigheter som fungerar som skyddsfaktorer i övergången från samhällsvård.

Järva stadsdelsförvaltning har också utvecklat en strukturerad handläggningsrutin för när ungdomar 13-19 år efter avslutad placering ska hem eller till stödboende i Stockholmsområdet. Syftet med rutinen är att stärka och strukturera arbetsprocessen för att ungdomar och deras vårdnadshavare ska få adekvat stöd under och efter en placering. Rutinen ska ge socialsekreterare och andra medarbetare som arbetar för dessa ungdomar en övergripande vägledning i hur de kan planera och arbeta inför hemgång och med eftervård.

Inom ramen för den öppenvård stadsdelsförvaltningarna erbjuder finns flera olika insatstyper. Nedan följer en beskrivning av insatser som används för den aktuella målgruppen:

Kontaktperson är en insats som beviljas om ett barn eller ungdom behöver stöd i sin vardag. Det kan till exempel handla om att barnet behöver aktiveras på sin fritid eller få hjälp med skolarbete. Det kan också handla om att barnet behöver bryta sig loss från en olämplig miljö. En kontaktperson är en engagerad person som bedöms lämplig för uppdraget. Det krävs ingen särskild kompetens eller utbildning för uppdraget.

Särskilt kvalificerad kontaktperson (SKKP) är en insats för målgruppen unga 15-21 år med kriminellt beteende och särskilt vårdbehov. Syftet med insatsen är att få till en livsstils- och beteendeförändring. Insatsen är avsedd att på hemmaplan tillgodose den unges behov av särskilt stöd för att motverka risk för missbruk, brottslig verksamhet eller annat socialt nedbrytande beteende.

Familjebehandling är den vanligaste insatsen inom stadsdelsförvaltningarna öppenvård. Inom ramen för familjebehandling använder de olika stadsdelsförvaltningarna också specifika behandlingsmetoder som till viss del skiljer sig mellan förvaltningarna. Generellt kan dock familjebehandling beskrivas som att behandlare utifrån systemteoretisk grundsyn

arbetar med fokus på att stärka familjens resurser. Genom att fokusera på att öka skyddsfaktorer och minska riskfaktorer arbetar behandlaren med familjen för att stärka relationerna, samspelet och möjliggöra en förändrad kommunikation i familjen. Behandlaren arbetar med familjesamtal i förvaltningens lokaler men även med hemmabaserade familjepedagogiska insatser och med direkt praktiskt stöd. Behandlare anpassar samtalen efter varje familjs specifika behov, med syftet att stötta familjen i att hitta egna lösningar och möjligheter samt fokusera på familjens styrkor. Behandlare samverkar med familjens nätverk där så är lämpligt samt med andra professionella aktörer som möter den aktuella familjen. Behandlare arbetar enskilt med barnet för att bygga en förtroendefull relation i syfte att skapa en behandlingsallians och tillsammans med barnet hitta verktyg att bryta eller avstå från normbrytande beteende. Behandlingen utgår från barnets behov.

När det gäller öppenvårdsinsatser för denna aktuella målgrupp kompletteras de ofta med samordning i olika former. De fyra stadsdelsförvaltningarna deltar samtliga i stadens arbete enligt **Trefas-modellen** som är förstärkt samverkan gällande att förhindra dödligt skjutvapenvåld. Syftet är att utifrån en gemensam aktuell lägesbild intensifiera och förstärka samverkan mellan socialtjänst, polis och kriminalvård och skapa en gemensam planering kring individer som bedöms löpa risk för att utsättas eller utsätta andra för dödligt våld.

En annan samverkansplattform som används är **sociala insatsgrupper**. Det är ett arbetssätt för att stötta unga där det förekommer misstankar om kriminalitet. Runt varje ungdom bildas en resursgrupp med relevanta aktörer. Socialtjänsten sammankallar och samordnar. Polisen är en aktör som alltid deltar. Gemensamt tar resursgruppen fram en åtgärdsplan med det stöd som ungdomen behöver. Åtgärdsplanen följs kontinuerligt upp och revideras vid behov.

Problembeskrivning

Redogör för en problembeskrivning om varför en investering behövs, i relation till nulägesbilden. Beakta att insatsbeskrivningen nedan ska förhålla sig logiskt till denna problembild.

Under 2023 har 372 ungdomar varit placerade i samhällsvård i de aktuella stadsdelsförvaltningarna. Det är som konstaterats ovan en ökning i förhållande till föregående år. En förklaring till att fler ungdomar idag har behov av samhällsvård bedöms vara

den rådande samhällssituationen med kriminella grupperingar som insocialiserar unga i grov organiserad brottslighet.

Samtidigt som fler placeras konstaterar Matthew J Lindqvist i forskningsrapporten *Påverkar samhällsvård barns framtida kriminalitet*⁴ att barn och unga som varit placerade i samhällsvård särskilt ofta begår brott senare i livet. Enligt rapporten tyder forskningen på att högre kvalitet på samhällsvården sänker brottsligheten.

Socialtjänsten behöver utifrån detta vara särskilt nogsamma i val av placeringsform och ställe när barn och unga behöver samhällsvård. Detsamma gäller även utformning av eftervård när samhällsvården avslutas.

År 2008 komplimenterades Socialtjänstlagen med en paragraf som slår fast socialtjänstens ansvar även efter att en placering avslutats. Socialnämnden ska: *"i sin omsorg om barn och ungdom tillgodose det särskilda behov av stöd och hjälp som kan finnas sedan vård och fostran utanför det egna hemmet upphört"* (5 Kap 1 § SoL).

Antalet barn i riket som varit heldygnsplacerade ökar. Den främsta förklaringen till det är att antalet placerade tonåringar ökat. År 2020 var 65 % av de placerade i åldrarna 13–20 år. Ökningen av andelen tonåringar beskrevs av Lundström och Vinnerljung (2001) som en utveckling *"från social barnavård till social ungdomsvård."* Utvecklingen kan förklaras av flera faktorer: en ökad benägenhet att stävja ungdomsbrottslighet och ett ökat antal ensamkommande barn från mitten av 00-talet, men också ett ökat utbud av institutionsplatser (HVB) som en del av marknadiseringen av Socialtjänsten⁵.

'det finns stor samstämmighet i internationell såväl som nationell forskning som visar på placerade ungdomarnas sårbarhet inte bara under – utan även efter – placering i samhällsvård.

Ungdomar som varit placerade tvingas ofta göra sin övergång till vuxenlivet vid lägre kronologisk ålder och under en kortare tid (varighet), samt tenderar att sakna stöd från både samhället och den egna familjen. Det är vanligt att studier fokuserar på yttre observerbara utfallsmått som på aggregerad nivå visar ungdomarnas stora sårbarhet... ...Stabilitet under

⁴ Matthew J Lindqvist, *Påverkar samhällsvård barns framtida kriminalitet*, SNS Förlag, 2023

⁵ Lundström & Sallnäs, 2014; Lundström m.fl., 2018; SOU 2015:71

placeringstiden samt socialt stöd under övergångsfasen framstår i de flesta studiers resultat som en viktig faktor för en positiv övergång.⁶

Som noterats ovan behöver vården som erbjuds efter avslutad samhällsvård planeras noggrant. För att säkerställa en positiv utveckling och att erhålla färdigheter som samhällsvården medfört vidmakthålls behöver ungdomar som lämnar samhällsvården ett samordnat och kvalificerat stöd som erbjuds över tid. Stödet behöver utformas utifrån den enskildes behov och präglas av en hög grad av flexibilitet både gällande val av metod, intensitet, mötestider, mötesform och mötesplats. Nuvarande insatser motsvarar inte behoven fullt ut.

I dagsläget har samtliga öppenvårdsinsatser begränsad tillgänglighet och möjligheten att finnas där för ungdomar och deras familjer under kvällar och helger, när utmaningarna många gånger dyker upp, är begränsad. I hög utsträckning har nuvarande insatser olika uppdrag och det blir flera personer för familjen att förhålla sig till. Det ställer krav på de som arbetar med ungdomen och familjen att samordna sig och arbeta i team.

Berörd målgrupp

Namnet på den/de målgrupper som insatserna riktar sig till. Om det finns både allmänna och särskilda målgrupper så ska detta specificeras. Redogörelsen ska även skatta storleken på målgruppen/målgrupperna – exempelvis hur många unga i riskzon vid en riktad insats eller antal barn på förskola vid en allmän insats.

Ungdomar 13-17 år med normbrytande beteende, i synnerhet kriminalitet, hemmahörande i stadsdelsförvaltningarna Enskede-Årsta-Vantör, Hässelby-Vällingby, Järva och Skärholmen som lämnar samhällsvård.

Under 2023 har 372 ungdomar varit placerade. Då återstår två månader på året och det kan därför antas att årets slutliga antal blir något högre. Därtill tillkommer ungdomar som vårdas med stöd av lag (1998:603) om verkställighet av sluten ungdomsvård. LSU. Tyvärr saknar vi i dagsläget exakta siffror på hur många som vårdas enligt LSU och antalet som är placerade med

⁶ Att lämna en placering i samhällsvård - En studie om ungas övergång från samhällsvård till vuxenliv. Mattias Bengtsson. Doktorsavhandling i Socialt arbete vid Gävle universitet.

anledning oro för normbrytande beteende som kriminalitet. Hur många av dessa ungdomar som lämnade samhällsvården är inte heller helt fastställt. Uppskattningsvis är 50% av ungdomarna placerade med anledning av oro för normbrytande beteende som kriminalitet och 20% av dessa lämnar under året samhällsvården. Utifrån denna beräkning bedöms målgruppen för projektet vara cirka 40 ungdomar per år.

Beskrivning av insatsen

Redogör för insatsens utformning. Om insatserna kommer skilja sig mellan olika målgrupper så ska detta framgå. I denna beskrivning ska det, utöver en allmän beskrivning av hur insatsen ser ut, också förtydligas hur man når den ovan beskrivna målgruppen, bedömning av hur stor del av målgruppen som insatsen kommer att nå samt plats för insatsen.

Syftet med den eftervård med hög tillgänglighet som planeras är att skapa bättre förutsättningar för ett återförande till ett socialt välfungerande liv.

För att säkerställa en positiv utveckling och att erhålla färdigheter som samhällsvården medfört vidmakthålls behöver ungdomar som lämnar samhällsvård ett samordnat och kvalificerat stöd som erbjuds över tid. Stödet behöver utformas utifrån den enskildes behov och präglas av en hög grad av flexibilitet både gällande val av metod, intensitet, mötestider, mötesform och mötesplats.

Utöver flexibilitet präglas insatsen av hög tillgänglighet. Samverkan mellan involverade parter i nätverket är tät och avstämningar sker löpande. I händelse av att ungdomen bryter mot överenskommelser och uppgjord planering kommer reaktionerna vara omedelbara, det vill säga samma dag eller nästföljande vardag. Insatsen finns även tillgänglig för ungdomen och familjen dygnet runt. Om svåra situationer uppstår för ungdomen eller om planering och överenskommelser bryts under kvällar och helger finns behandlare tillgängliga och kan erbjuda stöd och vägledning dygnet runt. För att säkerställa flexibilitet och omedelbara reaktioner kommer de som utför insatsen och stadsdelsförvaltningarnas myndighetsutövande enheter att arbeta mycket nära varandra i team med regelbunden och tät avstämning.

Den insats som avses i denna idéskiss innebär en helhetslösning där sociala interventioner sätts in på flera olika nivåer parallellt. Insatsen arbetar med ungdomen individuellt med KBT-baserad beteende- och färdighetsträning, med kommunikation och samspel i familjen utifrån ett systemteoretiskt perspektiv och med att mobilisera och samordna ett prosocialt nätverk med både privata kontakter och relevanta professionella aktörer. Vid behov erbjuder insatsen även praktiskt stöd och lotsning för att etablera nödvändiga kontakter, exempelvis inom vården, skolan eller organiserad fritidssysselsättning.

Arbetet ska utgå från Socialstyrelsens kunskapsstöd för insatser för att motverka fortsatt normbrytande beteende och återfall i brott. Denna bygger på en sammanställning av forskningsbaserad kunskap till stöd för socialtjänstens planering och val av psykosociala insatser till pojkar och flickor med hög risk för fortsatt normbrytande beteende och återfall i brott. Socialstyrelsen ger rekommendationer om insatser som socialtjänsten bör erbjuda barn 6–11 år respektive 12–17 år. Genom att insatsen som avses i denna idéskiss kommer utgå från kunskapsstödet säkerställs att insatsen baseras på ett vetenskapligt grundat ramverk som utgår från principerna om risk, behov och mottaglighet (RBM). I utformningen av arbetssätt kommer arbetet också inspireras av *Mitt val - min väg!*

Insatsen har tre faser – planering, genomförande och upprätthållande. Nedan följer beskrivning av de moment som ingår i faserna.

Fas 1 – Planering (uppskattningsvis 1-3 månader)

- Genomföra SAVRY-bedömning
- Planeringsmöte med ungdom, vårdnadshavare, representanter för nuvarande vårdgivare/familjehem, behandlare och socialsekreterare. Vid mötet inventeras vilka resurser och risker som finns och utifrån det görs en planering med delmål som behöver vara uppfyllda innan hemflytt. Det kan exempelvis handla om att säkerställa skolgång, inventera, mobilisera och förbereda ett nätverk eller att ungdom och föräldrar enas kring vilka regler och överenskommelser som ska gälla i hemmet. Planen reglerar vem som gör vad, när det ska genomföras och när uppföljning sker. Planeringsmötet sker i god tid innan hemflytt.

- Stöd, vägledning och ev. lotsning till ungdom och vårdnadshavare. Det kan ev. handla om att initiera och etablera kontakt med nödvändiga aktörer som skola eller organiserad fritidsförening.
- Innan hemflytt hålls också ett eller flera nätverksmöten med både privata och professionella aktörer. Vid dessa möten formuleras en handlingsplan som ska gälla efter hemflytt. Handlingsplanen reglerar vardagsstrukturen och inkluderar överenskommelser gällande skola/sysselsättning, fritid m.m. I handlingsplanen specificeras vilka aktiviteter som ska genomföras, vem som är ansvarig, tidsperspektivet och uppföljning.

Fas 2 – Genomförande (6 månader med ev. förlängning)

- Aktivt förändringsarbete på tre nivåer:
  1. *Individuellt med ungdomen* - KBT-baserad beteende och färdighetsträning,
  2. *Familjen* - med kommunikation och samspel utifrån ett systemteoretiskt perspektiv.
  3. *Privat nätverk* - genom att mobilisera och samordna ett prosocialt nätverk.

Val av metod anpassas utifrån den enskildes behov och önskemål.

- Stödkontakt för att upprätthålla vardagsstruktur och överenskommelser i enlighet med handlingsplanen.
- Hög tillgänglighet. Val av tid och plats anpassas efter ungdom och familjs behov och önskemål. Behandlare finns tillgängliga dygnet runt.
- De första sex månaderna har behandlare tät kontakt med familj och nätverk flera gånger per vecka. I händelse av att ungdomen bryter mot överenskommelser och uppgjord planering kommer reaktionerna vara omedelbara, det vill säga samma dag eller nästföljande vardag.
- Behandlare och ansvarig socialsekreterare arbetar i team under insatsen. Behandlare rapporterar löpande till ansvarig socialsekreterare om insatsens fortlöpande och om juridiska förutsättningar finns kan delar av

myndighetsansvaret eventuellt komma att delegeras till behandlare vid ansvarig socialsekreterares frånvaro.

- Minst en gång per månad sker uppföljning med nätverket. Med fördel sker det i form av nätverksmöten. För att skapa transparens och att nätverket är initierat i ungdomens behov av stöd får varje aktör utifrån sitt perspektiv beskriva hur det har gått sedan senaste uppföljningen och vid behov revideras handlingsplanen.
- Vid behov erbjuds ungdom och föräldrar praktiskt stöd och lotsning för att upprätthålla fungerande stödkontakter, exempelvis inom vården, skolan eller organiserad fritidsförening.
- Efter sex månader sker en uppföljning av insatsen. Utifrån behov kan fas 2 förlängas eller övergå i fas 3.

Fas 3 – Upprätthållande (3 månader)

- Familjesamtal en gång per månad för att följa upp hur det fungerar för ungdomen och undanröja eventuella hinder.
- Nätverksmöte för att följa upp insatsen som helhet och överlämna till det privata nätverket att skapa arrangemang och överenskommelser som är till gagn för ungdomen.

För att säkerställa projektledning för hela projektet, det vill säga samtliga fyra stadsdelsförvaltningar kommer en projektledare arbeta heltid med att samordna och leda projektet.

Projektledaren rapporterar till och arbetar på uppdrag från styrgruppen där avdelningschefer från de fyra stadsdelsförvaltningarna samt socialförvaltningen deltar.

Projektledaren kommer också ha tät dialog med projektmedarbetare i de fyra förvaltningarna för att säkerställa en likställighet, att förvaltningarna arbetar i enlighet med projektplan samt att det inom projektet sker ett gemensamt lärande. Genom att socialförvaltningen deltar i projektets styrgrupp och referensgrupp säkerställs deras involvering och de får god kunskap om projektets utveckling och resultat. Det bedöms vara värdefullt vid en eventuell implementering av arbetssätten i flera stadsdelsförvaltningen efter att projektet avslutats.

Utfall

Beskriv vilka positiva utfall som insatsen ska generera inom målgruppen. Som exempel kan detta handla om Förändrade attityder eller inställning hos målgruppen eller andra förändringar som leder till en bättre utveckling av effekter (se nedan)

De långsiktiga effektmålen med insatsen är att ungdomar ska ha en välfungerande vardag med trygga föräldrarelationer och en välfungerande social tillvaro. De ska också få ett samordnat stöd som motsvarar deras behov. För att nå effektmålen ska insatsen arbeta mot följande utfall:

Välfungerande social tillvaro:

- Ungdomen har en strukturerad daglig sysselsättning, exempelvis studier eller arbete
- Ungdomen har en meningsfull fritid med prosocialt umgänge
- Det finns inga misstankar om kriminalitet eller missbruk hos ungdomen.

Uppföljning sker efter avslutad insats i form av självskattning av ungdom och vårdnadshavare samt socialtjänstdata.

Trygga föräldrarelationer:

- Ungdomen och vårdnadshavarna har överenskommelser och fattat beslut som är förankrade och respekteras av samtliga.
- Ungdomen upplever stöd från sina vårdnadshavare.

Uppföljning sker vid avslutad insats i form av självskattning av ungdom och vårdnadshavare.

Samordnat stöd som motsvarar behoven:

- Ungdomen har utifrån sina individuella behov fungerande kontakter med berörda aktörer.
- Stödet från professionella är samordnat.

Uppföljning vid avslutad insats i form av självskattning av ungdom och vårdnadshavare samt skattning av professionen.

Effekter

Med effekter avses de långsiktiga resultat som insatsen ska uppnå. Som exempel kan detta handla om minskade placeringar inom socialtjänst, bättre skolresultat eller fler personer i anställning.

- *Förtydliga hur lång tid det tar från insatsens genomförande till väntade effekter.*
- *Effekter ska förhålla sig logisk till de utfall som beskrivs ovan*

De långsiktiga effektmålen med insatsen är att ungdomar sex månader efter avslutad insats har en välfungerande vardag med trygga föräldrarelationer och en välfungerande social tillvaro. De avstår från kriminalitet och annat socialt normbrytande beteende och återaktualiseras inte inom socialtjänsten. Ungdomarna har också ett samordnat stöd som motsvarar deras behov.

Förtjänster

Redogör för hur insatsen a) genererar ett bättre resultat (ekonomiskt som mänskligt) samt b) hur och var dessa mänskliga och ekonomiska besparingar kommer att ske. Ange en ungefärlig tidsram när dessa besparingar ska börja falla ut i relation till insatsen. T. ex minskning av försörjningsstöd, minskat behov av placeringar för barn och unga, minskat behov av stödresurser i skolan.

Mänskliga förtjänster är i form av de effektmål som angetts ovan.

Projektet förväntas även utveckla kunskapsbaserade arbetsätt för eftervård av ungdomar med socialt normbrytande beteende som kriminalitet och tillföra kunskap om målgruppens behov. Det gäller både om projektet är framgångsrikt med önskade effekter för målgruppen och i de fall effekter uteblir. Att öka kunskapen om målgruppens behov är centralt för att socialtjänsten fortsatt ska kunna vidareutveckla eftervården och för att minska den sociala utsattheten för unga i riskzon som lämnar samhällsvård.

Ekonomiska förtjänster för Stockholms stad är i form av minskade placeringskostnader och minskade kostnader för handläggning inom socialtjänsten. Utöver förtjänsterna som kan förväntas inom Stockholms stad förväntas projektet som en följd ökat välmående och färre återfall i kriminalitet medföra ekonomiska förtjänster för polismyndigheten, domstolsverket, kriminalvården och hälso- och sjukvården.

Sammanfattning av målgrupp, insats, utfall och förtjänst

Här ska en sammanställning göras från målgrupp, insats, utfall till effekt – en logisk modell av grunden för ansökan. I rutorna nedan

*görs en kort beskrivning (enstaka rader) för respektive rubrik.
Finns det flera målgrupper och att dessa har olika insatser, utfall och/eller ekonomiska förtjänster så görs en redogörelse för vardera målgrupp. Vid fler än två målgrupper går det bra att addera kolumner.*

Målgrupp	Ungdomar 13-17 år med normbrytande beteende, i synnerhet kriminalitet, hemmahörande i stadsdelsförvaltningarna Enskede-Årsta-Vantör, Hässelby-Vällingby, Järva och Skärholmen, som ska lämna samhällsvård.	
Insats	<ul style="list-style-type: none"> - Insatsen ger ett intensivt, samordnat och kvalificerat stöd med hög tillgänglighet som erbjuds över tid till ungdomar som lämnar samhällsvård - Inom ramen för insatsen sker samverkan mellan involverade parter i nätverket - Insatsen ger en helhetslösning där sociala interventioner sätts in på flera olika nivåer parallellt 	
Utfall	<p>Utfall (utifrån effektmål)</p> <p><i>Trygga föräldrarelationer:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> -Ungdomen och vårdnadshavarna har överenskommelser och beslut som är förankrade och respekteras av samtliga. -Ungdomen upplever stöd från sina vårdnadshavare. <p><i>Välfungerande social tillvaro:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> -Ungdomen har en strukturerad daglig sysselsättning, exempelvis studier eller arbete -Ungdomen har en meningsfull fritid med prosocialt umgänge -Det finns inga misstankar om kriminalitet eller missbruk hos ungdomen. <p><i>Samordnat stöd som motsvarar behoven:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> -Ungdomen har utifrån sina individuella behov fungerande kontakter med berörda aktörer. -Stödet från professionella är samordnat. 	
Effekter	<ul style="list-style-type: none"> -Ungdomen har en välfungerande social tillvaro. -Ungdomen har en trygg relation med föräldrarna -Ungdomen har ett samordnat stöd som motsvarar behoven. -Ungdomen avstår från kriminalitet och annat socialt normbrytande beteende och återaktualiseras inte inom socialtjänsten. 	

Ekonomiska förtjänster	De ekonomiska förtjänsterna för Stockholms stad rör framförallt minskade placeringskostnader. Denna insats bedöms också medföra ekonomiska förtjänster för flera andra samhällsaktörer bl.a. polis, region, kriminalvård och hälso- och sjukvården.	
------------------------	---	--

Uppföljning och utvärdering av effekter

Redogör för hur det är möjligt att följa upp och utvärdera insatsens utfall och effekter. Beskriv hur insatsen kan utvärderas utifrån målgrupp, insats och resultat. Beskrivningen bör även undersöka vilka data som finns tillgängliga eller om kompletterande mätningar behövs innan insatsen börjar. Saknas möjlighet att beskriva uppföljning och utvärdering så kommer stadsledningskontoret att bedöma förutsättningarna.

Uppföljning av effektmålen kommer om möjligt ske genom kontakt med berörda sex månader efter avslutad insats. Den uppföljningen kompletteras med uppföljning av socialtjänstdata i form av andel ungdomar som återaktualiseras inom sex månader efter avslutad insats.

Uppföljning av utfallsmåtten kommer att ske i samband med avslutad insats. Formerna för uppföljningen beskrivs ovan under avsnittet *utfall*.

I dialog med SLK och kommande utvärderare kommer projektet att sträva efter att utvärderingen kan uttala sig om projektets effekter och ev. lönsamhet med så säkra slutsatser som möjligt.

Gällande frågan som väckts om eventuell kontrollgrupp från andra stadsdelsförvaltningar finns dock tveksamhet.

Uppföljningen kommer kräva manuell statistikföring och att förvaltningar som inte är involverade och har direkt intresse av projektet ska göra det bedöms inte realistiskt. Att projektet skulle vara beroende av utomstående aktörers arbetsinsats och goda vilja för att få fram ett resultat bedöms också sårbart. Projektet föreslår istället att de fyra stadsdelsförvaltningarna gör en aktstudie av resultat för målgruppen under en begränsad tidsperiod, exempelvis år 2023, innan projektet påbörjas. Aktstudien kan utgöra en basmätning som framtida resultat kan jämföras med.

Metodutveckling, samverkan och långsiktighet

Utveckling av arbetssätt

Beskriv hur insatsen innebär ett utvecklingsarbete för verksamheten. En redogörelse ska göras för om det finns ordinarie arbete på området och hur insatsen skiljer sig i detta avseende. Redogör för vad i insatsen som är nya arbetssätt, i förhållande till hur arbetet tidigare genomförts.

Insatsen innebär utveckling gällande främst tillgänglighet, men också samordning och intensitet. Insatsen innebär också utveckling av kunskapsbaserade arbetssätt.

Idag arbetar stadsdelsförvaltningarnas öppenvård främst ordinarie kontorstider, d.v.s. måndag-torsdag 8-16.30 och fredag 8-16. Övrig tid hänvisas ungdomar och familjer till socialjouren vid akuta händelser. Med denna insats skulle tillgängligheten öka avsevärt. Alla dagar och dygnet runt skulle familjerna erbjudas möjlighet att komma i kontakt med behandlare för stöd och vägledning

Kontakt flera gånger per vecka, vid behov dagligen, och omedelbara reaktioner på avvikelser från uppgjord planering är en intensitet i insatsen som ordinarie öppenvård i dagsläget inte kan erbjuda. För att säkerställa intensiteten avser projektet också undersöka möjligheten att behandlare kan dela myndighetsansvaret med socialsekreterare alternativt bereda underlag för att förenkla bedömningar och beslut för ansvarig socialsekreterare. Insatsens intensitet i kombination med den höga tillgängligheten skapar en tydlighet och stödjande struktur som kan påminna om den struktur en institution eller annan typ av dygnet runt-vårdsplacering kan erbjuda. Att erbjuda det inom öppenvården är att likna med en mellanvårdsinsats som idag saknas i stadsdelsförvaltningarnas egen regi.

I Socialstyrelsens kunskapsstöd Insatser för att motverka fortsatt normbrytande beteende och återfall i brott som det tidigare i denna idéskiss refererats till konstateras att det så-vitt känt saknas svenska vetenskapliga effektstudier kring strukturerad, KBT-baserad beteende- och färdighetsträning för målgruppen. Genom samverkan med forskning och en systematisk uppföljning med vetenskapliga metoder skulle detta projekt bidra till ökad kunskap om tillämnning av KBT-baserad beteende- och färdighetsträning.

Nedanstående punkter är inte obligatoriska för idéskiss. De idéskisser som går vidare till ansökan, kommer däremot senare behöva förtydliga nedanstående information.

Långsiktighet

*Beskriv vad som händer när den ansökta perioden är över:
Hur implementeras insatsen och/eller hur görs en uppskalning.
Förtydliga om det i nuläget finns en plan för finansiering efter ansökans slut.*

Effektiva metoder och arbetssätt som möjliggör att placeringstid förkortas alternativt att placeringar kan undvikas är efterfrågade och om projektet kan påvisa goda resultat har förvaltningarna för avsikt att implementera projektets arbetssätt i ordinarie verksamhet. Frågan om implementering kommer att behandlas i styrgruppen löpande under projektiden. Socialförvaltningens involvering i projektet syftar bland annat till att de kan vara med och sprida viktiga lärdomar till hela staden.

Forskningsförankring

Sökande förvaltningar uppmanas att redan i utvecklingsfasen involvera akademin (eventuellt relevant fackförvaltning för sakkunskap). Syftet är att utvecklandet av metoder sker i enlighet med evidens och beprövad erfarenhet.

Beskriv om det finns planerad eller befintlig samverkan med akademin i utveckling, genomförande eller utvärdering av insatsen.

Om det finns tidigare forskning/samverkan med akademin som den sociala investeringen utgår från – ange det här.

Kriminologiska institutionen, Stockholms universitet har kontaktat Socialförvaltningen, Stockholms stad utifrån en ansökan de avser göra till Forte gällande en studie kring ungdomar och kriminalitet. Socialförvaltningen har undertecknat ett "letter of intent" med avsikt att ingå som samverkanspart. Önskvärt vore att samordna detta projekt med det planerade forskningsprojektet.

När det gäller uppföljning och utvärdering av projektet har förvaltningarna höga ambitioner och förhoppningar om att kunna utläsa effektresultat av insatsen. Förvaltningarna ställer sig därmed positiva till att samverka och involvera representanter från akademien och om möjligt låta en forskningsstudie följa projektet. Möjligheten att göra det inom ramen för den förtätade samverkan som Skärholmens stadsdelsförvaltning har med Södertörns högskola ska undersökas. Projektet avser dessutom samverka med Socialförvaltningen för att möjliggöra samverkan med akademien i utveckling och utvärdering av insatsen.

Underskrift ansvarig förvaltningschef

Namnförtydligande och datum

Underskrift samverkande förvaltningschef

Namnförtydligande och datum